

27è Premi

Protagonista Jove

Guia de lectura a càrrec de Júlia Baena

Fitxa

Autor/a: David Cirici
Lloc d'edició: Barcelona
Editorial: FanBooks
ISBN: 978-84-18327-76-6

Resum

En Daniel i dos amics seus de l'institut tenen pensat escarmentar les persones que viuen al centre de menors no acompanyats del seu poble, però el que no es pensaven és que tot acabaria amb un dels agressors mort i l'altre ferit. En Daniel és l'únic que sobreviu sense danys físics, i a poc a poc comença a qüestionar-se els motius de la seva acció, especialment quan coneix en Munir, el salvador del seu amic ferit, i la seva germana Amina. Aquesta és una novel·la que reflexiona sobre el racisme des de diferents punts de vista, d'una forma honesta i sense paternalisme, però també sobre l'adolescència, l'amor i l'amistat, amb una narració viva i realista que enganxa des de la primera plana.

Autor

David Cirici (Barcelona, 1954) és escriptor i ha estat docent de llengua i literatura catalanes, guionista, creatiu publicitari i locutor de ràdio. En la seva llarga trajectòria com a escriptor i traductor, ha publicat obres infantils, juvenils i per a adults. La seva obra ha estat premiada en diverses ocasions en el camp de la literatura infantil i adulta; quant a la seva obra juvenil, destaquem les distopies *L'esquelet de la balena* (Premi Ramon Muntaner de literatura juvenil l'any 1986), *La fàbrica de mentides* (Premi Marian Vayreda de narrativa el 1995 i Premi de la Crítica Serra d'Or el 1996) i la biologia *Zona prohibida* (Premi Ramon Muntaner de literatura juvenil, 2013).

Alguns elements interessants de l'obra

— L'inici de l'obra és molt directe, cru i potent, amb la intenció de crear una impressió en el lector: «Podria començar dient que ja no soc la mateixa persona, i que ara no faria el que vaig fer, però això seria una merda de principi, com si em volgués espolsar totes les culpes. Jo era allí, i no només hi era, sinó que la idea va ser meua, i era una bona merda d'idea».

— Hi ha diversos aspectes interessants en la manera de narrar de l'autor que li atorguen realisme, agilitat i dinamisme. Per una banda, el llenguatge que emprava la veu del protagonista és políticament incorrecte, i utilitza una llengua no formal per ser més realista en el seu context i personalitat. Per altra banda, el protagonista s'adreça directament als lectors en clau de relat oral:

«Tot això no és per justificar res, sinó perquè tingueu una idea del que ens passava per la closca quan vam decidir calar foc al Centre de Menors. Almenys, vam esperar un dia que no hi fossin: els havien portat a veure una granja de salvament de tortugues o tritons o de no sé quines bèsties en perill» (pàg. 11).

«Em va dir ai quina llàstima aquest noi, quina pena aquest noi que era tan tranquil, tan maco, quan venia a casa tot ho demanava sisplau, sisplau...» (pàg. 57).

I és interessant veure com el vocabulari denigrant i racista (com per exemple, «morets») i fins i tot les paraulotes van desapareixent del llenguatge del protagonista i narrador a mesura que va canviant la seva mentalitat.

— La novel·la està formada per capítols breus, que alhora estan estructurats en tres parts molt clares; observem que corresponen a tres grans blocs: la primera part, l'abans de l'incendi, ens parla del context dels agressors i fa la presentació dels fets; la segona explica el després de l'incendi i el context dels agredits i les conseqüències; i la tercera narra la trobada entre les dues parts del conflicte i les seves realitats, agressors i agredits, i arriba a una espècie de redempció per mitjà de l'amor i l'amistat.

— L'autor incorpora discursos actuals de polítics reals, barrejant ficció i realitat; fa adonar-se que aquesta ficció que narra i la perillositat del seu discurs la podem trobar en el nostre món i en el nostre dia a dia: «No us creuríeu pas com de dolenta és aquesta gent. No són persones. Són animals. Donald Trump, president dels Estats Units» (pàg. 81).

I el cas que ens resulta més proper, l'autor el destaca en últim lloc i en cursiva, causant encara més efecte: «España se ha construido contra el Islam, en reconquista, y por tanto la cosmovisión islámica del mundo es lo contrario de la cosmovisión cristiana del mundo, del mundo judeocristiano, occidental, del que España ha sido parte importantísima. Santiago Abascal, presidente de Vox» (pàg. 82).

Possibles propostes per a una presentació suggerent de l'obra i la seva mediació:

ABANS

Tot el racisme és igual?

— Et fa la impressió que hi ha racisme selectiu, en funció de l'origen o la situació econòmica de la persona? Saps que racisme i xenofòbia no és exactament el mateix? Aquí ho explica:

https://eacnur.org/blog/xenofobia-y-racismo-diferencias-y-como-afectan-a-nuestra-sociedad-tc_alt=45664&n_o_pst=n_o_pst/

— El racisme existeix a tots els nivells i en tots els àmbits. Llegeix aquesta notícia: <https://elpais.com/television/2022-09-08/los-actores-del-universo-de-el-senor-de-los-anillos-se-oponen-a-las-amenazas-el-acoso-y-el-abuso-racista-contra-los-anillos-de-poder.html>

DURANT

I tu també ho has viscut

— Durant el llibre s'empren moltes expressions denigrants i trobem situacions de racisme: cada cop que en llegeixis alguna que has viscut, escoltat, presenciat o llegit a les xarxes socials, fes una marca en un full. En acabar la lectura, compta les marques. Creus que és habitual al teu entorn i està normalitzat, en certa manera? Creus que presenciar un fet racista i no fer res et converteix en còmplice o no exactament?

DESPRÉS

Paral·lelismes

— Mira aquest vídeo: trobes alguna estrofa que et recordi el llibre?

<https://www.youtube.com/watch?v=Zl8W6ddWfM8>

Igual a tots els llibres?

Has llegit llibres similars, al voltant del mateix tema? Es diferencien en alguna cosa amb aquest?

Parlem-ne

— I si en Daniel no s'hagués enamorat de l'Amina o en Munir no hagués salvat la vida a en Soren? Haurien «canviat» de mentalitat?

— Creus que, en certa manera, el racisme d'en Soren es justifica o s'explica amb les seves males experiència a la infància? Hi estàs d'acord?

— Creus que hi hauria hagut els mateixos canvis en el pensament i l'actitud d'en Soren sense l'amistat d'en Daniel?

— El final t'ha semblat creïble? T'hauria agradat saber què passa amb la història d'amor entre en Daniel i l'Amina?

— Creus que, a més de racisme, també es parla de masclisme? Creus que hi ha una crítica al hijab per part de l'autor?

— Alguna vegada has fet alguna cosa de la qual et penedeixis i que creguis que va estar mal feta, per deixar-te emportar pels altres o per impressionar algú?

Preguntes especials

— L'autor aprova, desaprova el que passa o és neutral? Tu aproves o desaproves el que fa en Daniel? I en Soren? I si hagués mort alguna de les persones que vivien al centre de menors, a l'incendi, en lloc d'un dels incendiaris?

— Amb els ulls de quin personatge has vist la història? En tots els moments? Com hauria estat des dels ulls d'un altre personatge, com en Munir, l'Amina o en Soren?

— És important on passa? Podria haver passat en un altre lloc? En qualsevol lloc del teu país?

— Creus que pot ser una història contemporània o podria haver passat fa vint anys? Com ho saps?

— Hi ha algun personatge en la història que no aparegui però sigui important? El pare d'en Soren, per exemple?

— T'has adonat de com es van fent salts (el·lipsis) temporals, endavant i endarrere en el temps, per descriure els personatges i com van arribar a aquesta situació?

— Hi ha parts de la història que s'expliquen ràpid i d'altres més a poc a poc? Quines? Per exemple, el moment de l'incendi en si mateix no és descrit de manera gaire llarga ni detallada. Per què deu ser?

— T'has identificat amb algun personatge en algun moment?

